



Miljøverndepartement  
Postboks 8013 Dep.

0030 OSLO

**Kultur- ja ealáhusossodat**  
**Kultur- og næringsavdelingen**  
Ávjuvárgaiddnu 50  
N-9730 KARASJOK  
Telefovdna +47 78 47 40 00  
Telefákša +47 78 47 40 90  
samediggi@samediggi.no  
www.samediggi.no  
NO 974 760 347

ÁŠŠEMEANNUDEADDJI/SAKSBEHANDLER	DIN ČUJ./DERES REF.	MIN ČUJ./VÁR REF.	BEAIVI/DATO
Brita Oskal Eira, +47 78 47 41 84	200501284-/	04/1268 - 23	24.05.2005

brita.oskal.eira@samediggi.no

## Sametingets uttalelse om utkast til forskrift om rovvilterstatning for husdyr og tamrein

Vi viser til Deres brev av 24.02.05

Sametinget har ved flere anledninger bedt om at de folkerettslige forpliktelser som Norge er bundet av i kraft av internasjonale konvensjoner og Grunnloven, blir innarbeidet i bestemmelser som regulerer samiske forhold. Sametinget anbefaler at forskrift om rovvilterstatning for husdyr og tamrein, angir sitt forhold til folkerettens bestemmelser over urfolk og minoriteter.

Sametinget vil minne om statens forpliktelse til å forhøre seg med urfolk i saker som berører dem, denne retten er nedfelt i ILO-konvensjon nr. 169 om urfolk og stammefolk i selvstendige stater. Sametinget vil i den anledning vise til den inngåtte avtalen av 11.05.05 mellom statsråd Erna Solberg og sametingspresident Sven-Roald Nystø om prosedyrer for konsultasjoner mellom statlige myndigheter og Sametinget.

Virkemiddelbruken i forhold til tap av sau og tamrein til rovvilt er en forutsetning for bærekraftigheten og utviklingen av samisk sauehold og reindrift. Sametinget prioriterer slike høringsuttalelser og oppfølging av lov- og forskriftsprosesser som har konsekvenser for samiske kultur-, samfunns- og næringsinteresser. Sametinget beklager at vi ikke har fått utsettelse på høringsfristen og dermed ikke har fått anledning til å legge andre organisasjoners høringsuttalelser som grunnlag - en slik praksis er vanlig ved tilsvarende høringsprosesser.

Sametinget er skuffet over at rovvilmeldingens (St. meld. nr 15 (2003-2004) *Rovvilt i norsk natur*) forslag til omlegging av erstatningsordningene ble vedtatt, på tross av Sametingets anbefalinger om det motsatte. Sametinget ønsker ikke at dagens erstatningsordning svekkes. Sametinget er ikke enig i den hovedinnretningen som foreslås i forskriften. Den foreslåtte todelt erstatningsordning legger opp til at de

reelle tapene skal erstattes og at det skal utbetales erstatninger for risikoen av å ha rovvilt i beiteområdene. Sametinget er i tvil om dette vil fungere på en rettferdig måte. Den nye rovviltforvaltningen skal dekkes innenfor dagens økonomiske rammer. Det vil i så fall bety at de sau- og reieiere som ikke lider noen økonomisk tap, også vil få erstatninger i rovdyrutsatte områder. Konsekvensen av dette vil bli at de som de som virkelig lider økonomiske tap får reduserte erstatninger for tap forvoldt av rovvilt i forhold til tidligere ordninger.

Erstatningsordninger som er basert på at det skal lønne seg å ha rovvilt i regionen (risikofaktoren) dreier fokuset vekk fra det som er det viktige for næringene, nemlig et bestandsmål som primærnæringene kan leve med.

## § 1 Formål

Sametinget er fornøyd med at det i formålsparagrafen slås fast at forskriftens hensikt er å erstatte økonomiske tap som følge av rovvilt.

Når det gjelder å minske risikoen for rovvilttap mener Sametinget at det er uheldig å antyde at dyreeiere ikke tar tilstrekkelig ansvar i forhold til å forebygge rovviltskader ved at det i kommentarene står følgende: *Erstatningsordningen er utformet på en slik måte at det skal være lønnsomt for den enkelte driftsenhet å tilpasse seg slik at rovviltskade reduseres mest mulig, jf. St. meld. nr 15 (2003-2004) Rovvilt i norsk natur s. 123.* Sametinget mener at det er viktig å forebygge rovviltskader og at dette ansvaret, utover det forebyggende arbeidet dyreeierne allerede gjør, må tilligge myndighetene. Rovviltmyndighetene kan ikke pålegge dyreeiere ansvaret for å realisere rovviltspolitikken. Sametinget er ikke fornøyd med at erstatningsordningens økonomiske rammer skal dekke forebyggende tiltak i rovviltarbeidet. Disse kostnadene må komme som tillegg til dagens rammer.

Rovviltmeldingen skisserer ulike måter å redusere rovvilttap på når det gjelder sauehold. Sametinget forventer at Miljøverndepartementet i samråd med Sametinget holder en god dialog når det gjelder vurdering av de ulike tiltakene. Sametinget er skeptisk til å bygge en erstatningsordning som ikke har aksept i primærnæringene.

Sametinget er ikke enig i den betraktningen som framgår i rovviltmeldingen om forebyggende tiltak og reintalltilpasning, og som gjenspeiler seg i utkast til forskrift. I rovviltmeldingene side 57 heter det: *Det beste forebyggende tiltak i reindriften i Finnmark er imidlertid etter departementets vurdering at det snarest gjennomføres en tilpasning mellom reintallet og beitegrunnet som også tar høyde for de år da de klimatiske forhold ikke er like gunstige som de siste årene. Dette vil dermed være en drift som også bedre kan motstå angrep fra rovvilt, og således være den mest effektive forebyggende tiltaket i næringen.*

Det er urimelig å koble rovvilterstatning opp mot det å stimulere til reintalltilpassing. Fra Sametingets side er det viktig å understreke at arbeidet med reintalltilpassingen avhenger av flere faktorer som den enkelte reindriftsutøver ikke har innflytelse over. Her kan det blant annet nevnes hyppige utbygginger innenfor beitearealene som medfører at reinflokker som i utgangspunktet er arealtilpasset, stadig er for store fordi arealene blir mindre. Dette er et ansvar som ikke kan pålegges reindriften alene å bære. Sametinget er bekymret for at erstatningsutbetalinger i langt mindre grad skal vurderes etter skjønn. Sametinget er enig i at erstatningene skal være så presise som mulige, men rovviltforvaltningen må ta hensyn til at reindriften

er en næring der man ikke har full oversikt over tapene til enhver tid. Sametinget vil også vise til at noen av de mest rovviltutsatte områdene, så som Nordland og Troms har en lav reintetthet. Sametinget er uenig i at reduksjon av reintallet vil være det mest effektive forebyggende tiltaket mot rovviltskade på tamrein, og vil fraråde mot en slik tilnærming fra departementets side.

#### **§ 4 Hvem har rett til erstatning**

Sametinget reagerer på at retten til erstatning for rovvilttap skal være avhengig av kravene til tilskudd gjennom jordbruks- og reindrifftsavtalen, og at man heller ikke oppnår erstatning dersom reintallet overstiger fastsatt ramme. Rovvilttap rammer de enkelte dyreeierne og krav til å oppnå erstatning bør rettes mot de driftsenhetene som rammes av tap forvoldt av rovvilt.

For reindriffts-næringen er vilkårene for å oppnå tilskudd gjennom reindrifftsavtalen todelt. Det stilles krav til at man skal drive en lovlig reindrift i hht regler for dyrevelferd, overholde flyttedatoer, overholde fastsatt reintall, foreta telling av flokken osv., og det stilles krav til produksjon. Utkastet til denne bestemmelsen vil særlig ramme reindriffts-næringen i rovviltutsatte områder der rovvilttapene utgjør en vesentlig andel av produksjonen, og som på grunn av dette ikke oppfyller produksjonskrav.

Sametinget vil videre gjøre departementet oppmerksom på at ansvaret for å opprettholde fastsatt reintall er satt til *distriktene* og det er derfor ikke opp til den enkelte utøver å overholde reintallet. Konsekvensene kan være at en driftsenhet ikke får erstatning for rovvilttap dersom vedkommende er i et distrikt der reintalltilpassingen ikke er oppnådd.

Sametinget mener at erstatninger bør gies ut fra den enkelte driftsenhets reelle tap og bør ikke knyttes opp mot landbrukspolitiske målsetning. Sametinget anbefaler at hele § 4 strykes.

#### **§ 5 Krav til dyrehold og aktsomhetsplikt**

Kravet til aktsomhet og driftsenhetens opptreden er relative begreper som gir store tolkningsmuligheter til fylkesmannen. Sametinget mener at slike upresise krav lett kan brukes mot næringen ved vurdering om erstatninger skal gis. Sametinget er også i tvil om det er mulig å definere hva som kan anses som rimelige tiltak for å avverge rovviltskade.

#### **§ 7 Merking av hund**

Om denne paragrafen gjøres gjeldende vil det i realiteten diskvalifisere reindrifftsutøvere til å søke om erstatning for tap av gjeterhunder i reindrifften. De færreste har påtatt seg merkostnadene ved å ID-merke sine hunder.

#### **§§ 8 - 9**

Vi viser forøvrig til våre merknader til § 1.

Sametinget merker seg at risikoerstatningen har som formål å motivere driftsenhetene til økt forebygging slik at rovviltskader reduseres. Videre ser vi at grunnlaget for erstatningsutmåling for udokumentert

rovviltskade, vil avhenge av driftsenhetens omfang av effektive forebyggende tiltak. Forskning omkring dette tema og reindriftens egne erfaringer tilsier at det fins få effektive forebyggende tiltak i reindriftsnæringen - dette slår også rovviltmeldingen fast. Konsekvensene for dette vil ramme reindriften spesielt fordi reineiere ikke har mulighet til å forebygge tap av dyr i det omfang som forventes. Sametinget mener derfor at krav om forebyggende tiltak for å oppnå erstatning for udokumentert tap er et urimelig krav.

Sametinget er enig i at målsetningen bør være å redusere tap forvoldt av rovvilt, men Sametinget ønsker større fokus på effektiv og hurtig uttak av skadedyr og at merkostnadene som forebyggingstiltak medfører bør finansieres utenfor rammen av erstatningsmidler.

### § § 10 – 11

Dokumentasjon av en rovviltskade forutsetter at kadaveret blir funnet og at det blir registrert såpass tidlig at det er mulig å fastslå dødsårsak. Det er derfor en fordel for dyreeier å spore opp kadaver og bringe deler av kadaveret til SNO og å melde fra om rovviltskader fortløpende. Dette arbeidet er svært ressurskrevende og dersom dødsårsak er usikker regnes det som regel ikke som dokumentert rovviltskade. Sametinget foreslår ordninger som fungerer tilfredsstillende og som avdekker rovviltskader bedre enn dagens system. Varslingsplikten ved skade er tillagt driftsenheten som skal varsle Statens naturoppsyn. Sametinget forventer at SNO har en like stor forpliktelse i det å undersøke skaden uten unødig opphold.

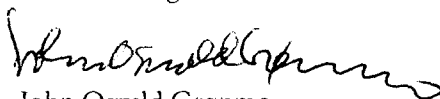
### § § 12 - 14 Udokumentert rovviltskade

Sametinget mener at kravet om at dyreeiere foretar forebyggende arbeid og i tillegg må vise til tapsreduserende effekt for å få tilskudd for udokumentert rovviltskade, legger all ansvar om å redusere rovvilttap på dyreeier. En skjerpelse av forebygging vil sannsynligvis innebære mindre erstatning for reelt tap, større ansvar og økte økonomiske belastninger for sauebønder og reindrifta.

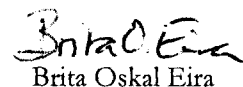
Skade som skjer i kalvingstida er enda vanskeligere å dokumentere enn ellers i året. Reinkalv som tas er vanskelig å finne igjen, samtidig som oppsynet er redusert for at kalvingen kan skje uforstyrret.

Sametinget vil foreslå at all tamrein som blir erstattet blir tatt med i grunnlaget for dokumentasjonskrav til å oppnå tilskudd gjennom reindrifftsavtalen.

Dearvvuodaiguin/ Med hilsen



John Osvald Grønmo  
Fung. underdirektør



Brita Oskal Eira